

PRZEMYSŁ - JEGO ZNACZENIE I MOŻLIWOŚCI - W WARUNKACH WPROWADZANIA „DOBRYCH ZMIAN”

Streszczenie

W związku z obecnym ożywieniem gospodarczym na polskim rynku zwrócono uwagę na to, że efektywność ochrony własności intelektualnej innowacyjnych rozwiązań zapewniają: urzędowe zgłoszenie innowacji do ochrony, zabezpieczenie czerpania przewidzianych prawem materialnych korzyści z wiedzy chronionej oraz praktyczne wdrożenie chronionych rozwiązań.

Słowa kluczowe: przemysł, inwestycje, innowacyjność, rynek, Polska

Propagowany obecnie - w ramach tzw. „dobrych zmian” - ożywienie gospodarcze, polegające na nowych inwestycjach i uruchamianiu m.in. zatrzymanej produkcji, jest w pełni uzasadnione pod warunkiem jednak, że w ich wyniku powstaną nowe rozwiązania innowacyjne - innowacje i rozwijać się będzie własny potencjał i wydajność oraz vitalność, sprawność i efektywność w ich zagospodarowaniu i rozwoju.

Sprawdza się bowiem aforyzm Alberta Einsteina (1879-1955), genialnego fizyka i twórcy teorii względności, który - *nota bene* - swą światową karierę rozpoczął od pracy w Urzędzie Patentowym w Bernie - o treści: „*Glupie jest robienie wciąż tego samego i czekanie, że coś się zmieni*”. Sentencję tę należałoby obecnie rozszerzyć: że jeszcze głupsze wydaje się być ponowne uruchomienie - bez żadnych zmian - produkcji, której zatrzymanie nastąpiło w wyniku konkretnych względów gospodarczych i ekonomicznych. Postęp nauki i techniki oraz rozwój produkcji nowych wyrobów obecnie jest tak szybki, że nowe maszyny (im bardziej specjalistyczne - tym szybciej) w chwili wprowadzania ich na rynek i włączania ich do produkcji, są już przestarzałe wobec prototypów ich nowszych modeli, znajdujących się prawie równocześnie na taśmach montażowych.

Nad rozwiązywaniem poszczególnych problemów i potrzeb społecznych na całym świecie pracują przecież odpowiednie instytucje naukowo-badawcze i ośrodki rozwojowo-wdrożeniowe i jedynie ten z nich, który pierwszy zadania rozwiąże - tworząc innowacje - pozostaje na rynku, a twórcy tych innowacji - na mocy ustaw dotyczących ochrony praw własności intelektualnej i własności przemysłowej - uzyskują ochronę, przyznającą im monopol prawny na wyłączne wykorzystanie chronionych rozwiązań, tytułem gratyfikacji i jako zachętę do dalszych osiągnięć. Innej drogi rozwoju, a nawet „dorównania do przodujących” - wobec transformacji obecnego społeczeństwa post-przemysłowego do warunków i potrzeb społeczeństwa informacyjnego, społeczeństwa wiedzy - nie ma. Czasy produkowania i powtarzania rozwiązań znanych, nic nowego nie wnoszących, więc nie poszukiwanych, nie konkurencyjnych, a w dobie szybkiego postępu techniki zgoła niepotrzebnych, bezpowrotnie już minęły.

Każda więc inwestycja musi zakładać uruchomienie produkcji konkurencyjnych rozwiązań zaawansowanej techniki i przynosić korzyści i zysk, a nie tylko powiększać nakłady i koszty. Dotyczy to również, a może przede wszystkim, uruchomienie zatrzymanej produkcji, której ewentualny ponowny rozruch powinien być poprzedzony szczegółowymi badaniami, wyjaśniającymi jaki skutek i wpływ będzie ono miało - nie tylko na jego pozycję rynkową i możliwości zaspokojenia potrzeb, lecz także na innowacyjność i rozwój całego przedsiębiorstwa. W tym aspekcie należy mieć na uwadze, że innowacje - dzieła oryginalne, nowe - nie powstają z niczego, lecz są kolejnym udoskonalającym produktem rozwoju znanych już rozwiązań. Na każdą bowiem nową ideę, utwór, wynalazek składają się

osiągnięcia poprzedników, więc każde rozwiązanie innowacyjne, nawet chronione patentami, można we własnym zakresie doskonalić i rozwijać - byle nie naruszać rozwiązań aktualnie chronionych patentami, które zresztą nie trwają wiecznie.

Do perfekcji ten sposób rozwoju własnej innowacyjności doprowadził przemysł japoński, gdy po latach uzależnienia od obcych licencji, które w ciągu 30 lat pochłoneły ponad 10 mld dolarów, dzięki własnym badaniam i innowacyjnym ulepszeniom, od 1978 roku stał się eksporterem nowych technologii i producentem poszukiwanych na całym świecie wyrobów.

Przykład japoński (i nie tylko) potwierdza, że w gospodarce rynkowej - przemysł, poszukujący nowatorskich rozwiązań odgrywa najważniejszą rolę i stymuluje innowacyjność nauki, a nie odwrotnie, gdyż ponad 75% nowych wynalazków powstaje pod wpływem potrzeb rynkowych, a w placówkach nauki znaczną część wynalazków nie może doczekać się zastosowania w praktyce. I tak jest na całym świecie, co potwierdza Lawrence Joseph Henderson (1878-1942) w swym aforyzmie, że „*Nauka więcej zawdzięcza maszynie parowej, niż maszyna parowa nauce*”.

Natomiast sytuację na polskim rynku wyjaśnia prof. Witold Orłowski, że: „*W Polsce nie było dotąd rynkowej presji na tworzenie innowacyjnych towarów i usług, a barier ograniczających działalność innowacyjną jest mnóstwo, od niewystarczającej ochrony własności intelektualnej, poprzez brak zachęt podatkowych dla firm, po słabą współpracę biznesu ze światem nauki... I to musi się zmienić, gdyż tylko te kraje, które mają gospodarkę opartą na prawdziwych innowacjach, są w stanie utrzymać konkurencyjność i jednocześnie zapewnić wysoki poziom płac, a firmy, które chcą się rozwijać, muszą wymyślać stale coś nowego. Innej drogi rozwoju, wobec powszechnej i coraz bardziej agresywnej rywalizacji i konkurencyjności nie ma, a działalność innowacyjna winna być odpowiednio sterowana i wspomagana przez właściwą politykę naukową i innowacyjną. Zaś pierwszym krokiem w tym kierunku i zakresie jest ustalenie i praktyczne wykorzystanie wszystkich czynników inspirowanych i stymulujących twórczość innowacyjną, a zwłaszcza niedocenianego często, podstawowego zasobu każdej organizacji, jakim jest wiedza*”.

Dla porządku dodać należy, że wicepremier M. Morawiecki na Forum Ekonomicznym w Krynicy, w dniu 7 września 2017 roku zapowiedział rozszerzenie ulg podatkowych dla inwestorów.

Wskazań powyższych nie wolno bagatelizować, gdyż nie tylko większość społeczeństwa, lecz także znaczna część kadry kierowniczej, zarządzającej, a nawet decydentów, m.in. z uwagi na nieustanny i przyspieszony wzrost masy informacji i powiększającą się liczbę źródeł informacji oraz utrudnienia w dotarciu do nich i w zakresie racjonalnego ich wykorzystania - jest niedostatecznie zorientowana w nowościach i postępie specjalizacji,

w której sama uczestniczy, a nawet, którą sama zarządza. Zapowiedzi, że w zadaniach tych, specjalistów - których podstawą działania jest wiedza, posiadane kwalifikacje i zawodowe doświadczenie - zastąpią coraz doskonalsze narzędzia z komputerami włącznie, zaliczyć należy do urojeń.

W procesach tworzenia i wykorzystywania wiedzy intelektu specjalisty nie zastąpią żadne urządzenia, jakkolwiek by nazwane. Człowiek jest także najważniejszym i najbardziej wartościowym źródłem i nośnikiem wiedzy. Tylko człowiek potrafi wiedzę tworzyć, zdobywać i udostępniać innym, a przede wszystkim przetwarzać i wykorzystywać.

Dzięki tym procesom wiedza staje się najważniejszym czynnikiem kreatywności w każdej sferze produkcji integrując wszystkie jej źródła, łącznie z potencjałem pracowników, wykorzystując ich kwalifikacje, zdolności, wiedzę i doświadczenie. Jest bowiem rzeczą dowiedzioną, że jedynie racjonalnie dobrany, właściwie motywowany, kierowany i edukowany zespół pracowników jest w stanie zapewnić sukces, podnieść efektywność prowadzonych działań oraz przyczynić się do realizacji wszystkich wytyczonych zadań i celów.

W posumowaniu należy podkreślić, że konieczność stymulacji powyższych procesów i tworzenia innowacji nie są już obce naszemu przemysłowi, o czym przekonują m.in. następujące przykłady i fakty:

- Decyzja o powrocie do produkcji przez Zakład HCP w Poznaniu opancerzonego transportera *Husar*, którego produkcja została w 2002 r. wstrzymana, a obecnie zostanie wznowiona dzięki podjęciu współpracy z producentami w tej specjalizacji producentami zagranicznymi i opracowaniu nowej technologii, gwarantującej produkcję najnowocześniejszego transportera.

Najważniejsze w tej współpracy jest to, że cała produkcja stopniowo będzie przenoszona do Zakładów HCP i dalszy jej rozwój zostanie - jak zaznaczono - „spolonizowany”, tzn., że procesy doskonalenia i rozwoju konstrukcji i produkcji odbywać się będą w biurach konstrukcyjnych HCP.

- Tym samym celem służyć będzie budowa w Kobierzycach pod Wrocławiem, przez południowokoreański Koncern L.G.C., fabryki akumulatorów do elektrycznych samochodów, która zatrudniać będzie ok. 2,5 tysiąca pracowników, wśród których pracownicy koncepcyjni - o wykształceniu co najmniej inżynierskim - stanowić będą 25% załogi. Plany tej produkcji zakładają, że wyprodukowane w Kobierzycach akumulatory stanowiąc będą wyposażenie co trzeciego elektrycznego samochodu na świecie.

- Podobne możliwości rozwoju naszej innowacyjności związane są z planami budowy w Częstochowie - na licencji amerykańskiej - najnowocześniejszej huty - fabryki szkła i precyzyjnych wyrobów z tego tworzywa.

Powyższe przykłady tworzenia i rozwoju innowacyjności mają umotywowanie od lat pięćdziesiątych ubiegłego wieku - zgodnie z wytycznymi Rady Nauki i Techniki przy Komitecie Nauki i Techniki (KNiT), gdy w wyniku przeprowadzonych badań stwierdziliśmy, że: „Kraj nasz dysponuje dostatecznie

dużym potencjałem naukowym i zapleczem naukowo-badawczym, więc intensywny i efektywny rozwój społeczno-gospodarczy całego kraju powinien być realizowany przy efektywnym, aktualnym i twórczym wykorzystaniu produkujących, światowych osiągnięć i doświadczeń w każdej gałęzi, dziale, dziedzinie i ogniwie działalności społeczno-gospodarczej”.

Dodać jednak należy, że powstające w tych procesach innowacje muszą być przed konkurentami chronione, gdyż pozostawione bez ochrony mogą być utracone na rzecz firm, które dysponują odpowiednimi środkami i zasobami, aby korzyście skomercjalizować wszelkie nowe rozwiązania.

Dla zapewnienia pełnej efektywności (zwłaszcza korzyści) z ochrony własności intelektualnej innowacyjnych rozwiązań, muszą być spełnione trzy podstawowe warunki:

Warunkiem pierwszym jest prawne zabezpieczenie własnych innowacyjnych rozwiązań bez najmniejszych opóźnień, gdyż są one ustawicznie poszukiwane przez konkurentów, a z drugiej strony - z uwagi na szybki postęp techniczny - przemijające. W celu niedopuszczenia jednak do jakiegokolwiek mimowolnego lub przypadkowego ujawnienia istoty nowości - co uniemożliwiałoby uzyskanie ochrony - urzędowe zgłoszenie innowacji do ochrony winno nastąpić jak najszybciej, gdyż od tej daty liczy się czas i wyłączność ochrony.

Warunkiem drugim jest zabezpieczenie czerpania przewidzianych prawem korzyści materialnych z wiedzy chronionej. Ten warunek może być spełniony tylko wówczas, gdy wniosek o zapewnienie ochrony zostanie zgłoszony w świetle obowiązującego prawa - w odpowiednim urzędzie prawidłowo, a istota chronionej nowości w zgłoszeniu uwzględniać będzie wszystkie aspekty jego zastosowania.

Warunkiem trzecim jest zapewnienie praktycznego wykorzystania chronionych rozwiązań na drodze realizacji zakładanej, proinnowacyjnej polityki oraz własnych planów i strategii rozwoju. Gdyby miały one pozostać w takim stanie i nigdy nie przejść do etapu wdrożeń, to z punktu widzenia polityki naukowej i gospodarczej byłyby całkowicie bezużyteczne.

Spełnienie powyższych warunków w zakresie podstawowych zasad i technik postępowania - za pomocą odpowiednich procedur i źródeł informacji - zapewnia aktywne uczestnictwo w proinnowacyjnych procesach naukowo-badawczych, technicznych, przemysłowych, biznesowych itd. na każdym stanowisku i w każdej dziedzinie działalności.

Bibliografia

- [1] Orłowski W.: Czemu tak słabo wypadamy w międzynarodowych rankingach innowacyjności. *Gospodarka „Newsweek”*, 23.02.2015.
- [2] Danielewicz M.: Cegielski wraca do tradycji. Plany produkcji Husara. *Głos Wielkopolski*, Poznań 15 września 2017 r.

INDUSTRY - ITS IMPORTANCE AND POSSIBILITIES - IN CONDITIONS OF IMPLEMENTING „GOOD CHANGES”

Summary

In relation to a current economic boom on the Polish market a special attention was paid to the fact that protections of intellectual property of innovative solutions were ensuring the effectiveness through: official application of the innovation for the protection, protection of deriving financial benefits provided for in the law from the protected knowledge as well as practical implementation of protected solutions.

Key words: industry, investments, innovation, market, Poland